

OBIECTUL JURIDIC GENERIC ȘI OBIECTUL JURIDIC SPECIAL AL INFRAȚIUNILOR LEGATE DE INSOLVABILITATE

Vera URSU,
doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

În prezentul demers științific se pune în discuție obiectul juridic al infracțiunilor prevăzute la art.252 și 253 CP RM. Astfel, este identificat obiectul juridic general, obiectul juridic generic și obiectul juridic special al acestor infracțiuni. Pe de altă parte, autorul concluzionează că obiectul juridic special al infracțiunilor legate de insolabilitate prezintă o importanță majoră pentru calificarea corectă a faptelor, deoarece datorită acestuia poate fi determinată gravitatea infracțiunii comise și gradul de pericol al acesteia.

Cuvinte-cheie: obiect juridic, infracțiuni legate de insolabilitate, insolabilitate fictivă, insolabilitate intenționată, relații sociale, debitor, creditor.

THE GENERIC LEGAL OBJECT AND THE SPECIAL LEGAL OBJECT OF THE OFFENCES CONCERNING INSOLVENCY

Vera URSU,
PhD candidate, Moldova State University

In the carried out study is put in question legal object of offences provided by articles 252 and 253 PC RM. Thus, general legal object, generic legal object and specific legal object is identified. Secondly, the authore argues that the specific legal object of the offences concerning insolvency show great importance for proper definition of the offences, because due to it can be determined seriousness of the offense committed and the degree of danger of hers.

KEYWORDS: legal object, concerning insolvency, deliberate insolvency, fictitious insolvency, social relations, creditor, debtor.

Introducere. Conform prevederilor alin.(1) art. 51 din Codul penal al Republicii Moldova (în continuare CP RM): „Temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale”, iar potrivit art. 52 al aceluiași cod, „Se consideră componența a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă” [1].

În acest context, autorul A.V. Makarov menționează că: „Fiecare dintre elementele componenței de infracțiune este foarte important pentru calificarea faptei penale, însă obiectul infracțiunii prin natura sa este primordial, deoarece nu poate exista infracțiune fără obiect de atentare” [2, p. 18], cu alte cuvinte, nu putem aprecia o faptă ca infracțiune, dacă în urma săvârșirii acesteia nu a fost lezată nicio relație socială.

După părerea autorilor A.I. Marțev și N.V. Vișneakova, obiectul

infracțiunii îl alcătuiesc valorile și relațiile sociale ocazionate de acestea, care contribuie la buna dezvoltare a societății, ocrotite de legea penală prin incriminarea și sancționarea faptelor ce periclitează aceste relații [3, p. 31]. Astfel, urmează să percepem obiectul infracțiunii prin prisma tuturor valorilor și relațiilor sociale ocrotite de legea penală.

Obiectul infracțiunii ca element obligatoriu al componenței de infracțiune joacă un rol important în delimitarea infracțiunilor de contravenții sau fapte imorale, de asemenea, contribuie la stabilirea gradului prejudiciabil al faptelor penale săvârșite și la calificarea lor corectă. După cum menționează autorul V.N. Kudreavțev, „Stabilirea obiectului infracțiunii poate fi comparată cu alegerea unui program preliminar care este util pentru determinarea grupei de componente înrudite printre care se va recurge la căutarea normei necesare” [4, p. 148].

Astfel, operând cu opinia autorului V. Drăghici, dacă, în principiu, orice normă de incriminare este menită să ocrotească o valoare

socială, precum și relațiile sociale care se creează și se dezvoltă în jurul ei, aceasta nu înseamnă că, întotdeauna, în descrierea normei trebuie să apară și obiectul juridic, cel mai adesea acesta se deduce prin eforturile de interpretare a doctrinei penale [5, p. 50].

Referitor la coraportul dintre relațiile sociale și valorile sociale, S.Brînză susține, just, că „relațiile sociale sunt realități exterioare valorii sociale, ele preexistă valorii sociale și slujesc ca factor de evaluare și de atribuire a însușirii de valoare anumitor entități care corespund intereselor societății” [6, p.31].

Considerăm că obiectul infracțiunii este format nu numai din relațiile sociale, dar și din valorile sociale ocrotite de legea penală. Într-o asemenea concepție, relațiile sociale sunt puse pe același plan cu valorile sociale și nu mai sunt privite ca realități distincte, relațiile sociale putând fi prejudiciate doar prin intermediul valorilor sociale. [6, p.31].

Alexandru Boroi specifică cu drept cuvânt că, în cazul infrac-

țiunii, vătămarea sau periclitarea relațiilor sociale printr-un act de conduită are loc prin vătămarea sau periclitarea valorii sociale în jurul și datorită căreia există acele relații, tot așa cum apărarea aceluiași relații sociale împotriva aceluiași act de conduită are loc prin apărarea valorii sociale respective. Aceasta demonstrează legătura, interdependența dintre valorile sociale fundamentale și relațiile sociale care le consacră existența, funcționalitatea [7, p. 25].

O definiție reușită în acest sens este dată de autorul Mihail Udroui, care menționează că obiectul infracțiunii constituie valoarea socială protejată de legea penală, vătămată sau pusă în pericol prin săvârșirea infracțiunii [8, p. 17], or, nu întotdeauna valoarea socială trebuie să fie vătămată pentru a fi în prezența unei infracțiuni, spre exemplu, în cazul faptelor cu o componentă formal redusă, este suficient riscul lezării valorii sociale pentru ca infracțiunea să fie consumată. După V. Stati, în accepțiunea cea mai generală, obiectul infracțiunii este cel asupra căruia se îndreaptă fapta penală, cel căruia i se cauzează sau i se poate cauza prejudiciu în rezultatul comiterii infracțiunii. În știința dreptului penal este cvasiunanim acceptată teza că obiectul infracțiunii îl formează relațiile sociale împotriva cărora se îndreaptă actul de conduită infracțională și pe care el le vatămă sau le pune în pericol [9, p. 25].

Conținut de bază. În teoria dreptului penal se face distincție între mai multe categorii de obiecte ale infracțiunii, ținându-se seama de anumite probleme teoretice și practice privind structura părții speciale a dreptului penal, determinarea gradului prejudiciabil al infracțiunilor și corecta calificare a acestora. Sunt cunoscute astfel, categoriile de obiect juridic și obiect material, obiect juridic generic (de grup) și obiect juridic specific (special), obiect juridic principal și obiect juridic secundar (adiacent) [10, p. 89].

Pe de altă parte, alți autori [11, p. 116] stabilesc, parțial, o altă categorisire a obiectului juridic al

infracțiunii, în sensul delimitării obiectului juridic general, generic și nemijlocit.

De fapt, divergența noțională nominalizată constă doar din diferența de definire a una și aceiași modalitate a obiectului, denumită în primul caz – obiect juridic special, iar în al doilea – obiect juridic nemijlocit, desemnând în ambele cazuri cea mai concretă modalitate a obiectului – relația socială căreia i se aduce atingere directă în urma săvârșirii infracțiunii.

Unitatea conținutului și formei nu exclude posibilitatea și justificarea, dar uneori și necesitatea, cercerării individuale a relațiilor economice și a „coloritului” juridic al ei. Or, dacă conținutul predetermină forma, atunci stabilirea specificului relațiilor economice permite de a înțelege și particularitățile legislației regulatorii, pe cale de consecutivitate - și a obiectului infracțiunilor economice. În acest ultim sens, infracțiunile legate de insolvabilitate impun analiza unor reglementări regulatorii foarte complexe și complicate. [12, p. 117].

Din alin. (1) art. 2 CP RM reiese că relațiile sociale cu privire la întreaga ordine de drept – reprezentată de persoană, de drepturile și libertățile acesteia, de proprietate, de mediul înconjurător, de orânduirea constituțională, de suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, de pacea și securitatea omenirii, precum și de alte asemenea valori sociale – formează obiectul juridic general al infracțiunilor prevăzute de Partea Specială a Codului penal al Republicii Moldova.

Din obiectul juridic general al infracțiunii derivă obiectul juridic generic sau de grup al infracțiunii. Acesta din urmă se referă la fiecare din cele optsprezece grupuri de infracțiuni prevăzute de Capitolele I-XVIII ale Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova.

Obiectul juridic generic, comparativ cu obiectul juridic general, are un caracter mai restrâns. Acesta este constituit dintr-un fascicul de relații sociale formate în jurul și datorită unor valori fundamentale ale societății, cum sunt: persoana uma-

nă, statul, proprietatea, sistemul economic etc. Caracterul comun se evidențiază numai față de un grup de infracțiuni.

În dreptul penal român obiectul juridic generic al infracțiunilor la regimul stabilit pentru anumite activități economice îl formează acele relații sociale referitoare la buna desfășurare a activităților economice, a regimului legal stabilit pentru acestea [13, p. 222-223].

Infracțiunile de insolvabilitate intenționată și insolvabilitate fictivă sunt prevăzute la articolul 252 și 253 și fac parte din Capitolul X „Infracțiuni economice” al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova. Din denumirea acestui capitol se poate deduce că relațiile sociale cu privire la economia națională formează obiectul juridic generic al infracțiunilor economice. Această opinie își găsește susținere în doctrina penală națională [14, p. 46; 15; 16, p. 76; 17, p. 119; 18, p. 142; 19, p. 75; 20, p. 70].

În alin. (1) art. 126 din Constituția Republicii Moldova [21] legiuitorul relevă caracteristicile de bază ale economiei naționale: „*Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă*”. Astfel caracterizată, economia națională, privită drept componentă a ordinii de drept, evoluează în calitate de valoare socială fundamentală apărută împotriva infracțiunilor prevăzute în Capitolul X „Infracțiuni economice” al Părții Speciale a Codului penal al Republicii Moldova

În planul dreptului comparat, există state în care infracțiunile legate de insolvabilitate sunt regăsite în alte compartimente ale legilor penale, decât acelea care reglementează infracțiunile economice.

În acest sens, urmează să trecem în revistă practica României, care în Partea Specială a Codului penal [22], prevede răspunderea pentru bancruta simplă, bancruta frauduloasă și gestiunea frauduloasă (art. 240-242) în Titlul II – *Infracțiuni contra patrimoniului*, Cap. III – *Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii*. Simi-

lară este și legislația penală a Elveției, care în Secțiunea II - *Fapte infracționale contra patrimoniului*, I - *Fapte infracționale contra patrimoniului*, Secțiunea XX – *Încălcarea reglementărilor juridice ale Confederației Codului penal elvețian* [23], incriminează insolvabilitatea intenționată și insolvabilitatea fictivă, ambele în contextul unui management defectuos (art. 165).

Cu alte cuvinte, în legislațiile statelor sus-menționate, locul faptelor ilicite, denumite generic „*infracțiuni legate de insolvabilitate*” este în cadrul grupului infracțional ce atentează împotriva patrimoniului persoanei, or consecința săvârșirii faptelor analizate se materializează în cauzarea de prejudicii financiare victimei acestei infracțiuni – creditorului, aceasta fiind și explicația poziționării respective.

Pe de altă parte, Codul penal german [24] prevede în Cap. XXIV, denumit „*Infracțiuni privind insolvabilitatea*”, cinci norme penale prin care sunt sancționate anumite fapte grave referitoare la provocarea falimentului ca urmare a unor nereguli financiare. Și în sistemul legislației franceze, răspunderea pentru infracțiunile legate de insolvabilitate este stabilită în departamentul III „*Despre insolvabilitatea fictivă*” în Cap. III al Cărții III din Codul penal francez [25].

În acest caz, faptele analizate sunt grupate într-un mod mai distinct, având un loc specific în cadrul legilor penale.

Cu toate acestea, există și unele state în care atestăm o concepție asemănătoare privitoare la obiectul juridic generic al infracțiunilor reunite sub denumirea de infracțiuni legate de insolvabilitate, astfel, articolele corespondente cu art. 252 și 253 CP RM fac parte din compartimente alcătuite în baza unor criterii similare cu cel aplicat la constituirea Capitolului X din Partea Specială a Codului penal al Republicii Moldova.

De exemplu, în Partea Specială a Codului penal al Lituaniei [26], art. 213 „*Cauzarea insolvabilității sau falimentului la întreprinderea (societatea comercială)*” se află în Capitolul XI „*Fapte infracționale*

în sfera economiei naționale”. În Partea Specială a Codului penal al Azerbaidjanului [27], art. 210, 211, 212 dedicate incriminării infracțiunilor analizate fac parte din Capitolul XXIV „*Infracțiuni în sfera activității economice*”. În Partea Specială a Codului penal al Federației Ruse [28], art. 195, 196, 197 se află în Capitolul XXII „*Infracțiuni în sfera activității economice*”. În Partea Specială a Codului penal al Estoniei [29], se face distincție între *faliment premeditat* (art. 148²), *tănuire a bunurilor și datoriilor în procedura cauzelor de faliment sau în cauzele înaintării cererii despre solicitarea bunurilor* (art. 148³) și *neexecutare a obligațiunii anunțării sau depunerii cererii* (art. 148¹), infracțiuni care fac parte din Capitolul VII „*Infracțiuni economice*”. În Partea Specială a Codului penal al Uzbekistanului [30], art. 192 „*Activitatea de întreprinzător ilicită*” infracțiunile legate de insolvabilitate se află în Capitolul XXII „*Infracțiuni contra bazelor economiei*”.

Considerăm oportun locul actual de poziționare a infracțiunilor legate de insolvabilitate în Partea Specială a legii penale naționale, raționament dedus din atingerile relațiilor sociale asupra cărora atentează făptuitorul în urma săvârșirii acestor fapte. În acest sens Gh. Gheorghiu consideră infracțiunile legate de bancrută ca având ca obiect juridic de grup relațiile sociale privind funcționarea normală a societăților comerciale, fiecare având și un obiect juridic special [31, p. 214].

Obiectul juridic generic al infracțiunii de bancrută frauduloasă, consideră V. Pașca, îl constituie relațiile sociale privind funcționarea normală și în conformitate cu scopul social economic al societăților comerciale, motiv pentru care infracțiunea a fost incriminată prin legea privind organizarea și funcționarea societăților comerciale [32, p. 162].

Astfel, urmează să subliniem că, obiectul juridic generic al infracțiunilor legate de insolvabilitate, similar altor infracțiuni economice, este format din raporturile sociale

privind economia națională fundamentată pe principiile de bază de înfăptuire a activității economice.

Pe de altă parte, obiectul juridic special presupune obiectul juridic propriu-zis al infracțiunii, specific fiecărei infracțiuni, constituit din relațiile sociale formate în jurul și datorită unei valori specifice, subordonate uneia dintre valorile fundamentale, relații a căror formare, desfășurare sau dezvoltare nu ar fi posibilă fără apărarea împotriva infracțiunii a acelei valori [33, p. 197].

Cu alte cuvinte, obiectul juridic special îl formează relațiile sociale la care atentează infracțiunea individuală [34, p. 26].

În opinia autorului Gh. Alecu, obiectul juridic special reprezintă valoarea socială concretă căreia i se aduce atingere prin infracțiune, având importanță această categorie a obiectului juridic la determinarea individualității unei infracțiuni în cadrul grupului [35, p. 40].

Obiectul juridic special reprezintă o parte integrantă a obiectului juridic generic. Prin obiect juridic special se înțelege valoarea socială concretă contra căreia se îndreaptă nemijlocit acțiunea sau inacțiunea prevăzută de legea penală, valoare caracterizată prin anumite trăsături proprii, speciale care servesc la individualizarea unei infracțiuni din cadrul aceleiași grupe sau subgrupe [36, p. 147].

Conform opiniei autorului Augustin Ungureanu, obiectul juridic special al infracțiunii constituie o anumită valoare socială sau o relație socială privitoare la aceasta, vătămată sau periclitată prin săvârșirea unei infracțiuni [37, p. 75].

În pofida faptului că orice infracțiune are de regulă un singur obiect juridic special, totuși deseori se întâlnesc cazuri când o infracțiune atentează concomitent la două obiecte juridice speciale. În acest context, autorii Al. Borodac [38, p. 97], A.S. Mihlin [39, p. 14], L.D. Gauhman [40, p. 67] disting două categorii ale obiectului juridic special, și anume: principal și secundar.

În aceeași ordine de idei, operând cu noțiunea de obiect juridic

nemijlocit, V. Stati inițiază o analiză detaliată a acestuia în ipoteza infracțiunilor legate de insolvabilitate, care, printre altele, menționează că acesta este format din relațiile sociale care apar și se dezvoltă în legătură cu exercitarea, în temeiul legii, a activității de întreprinzător și prin care sunt asigurate interesele legitime ale creditorilor în condițiile de insolvabilitate, iar concluzia cu privire la obiectul nemijlocit al infracțiunilor, legate de insolvabilitate, este facilitată de stabilirea obiectului generic al acestor fapte penale - relațiile sociale care apar și se desfășoară în domeniul economiei naționale - și a obiectului de tip al acestor infracțiuni - relațiile sociale care apar și se dezvoltă în domeniul activității de întreprinzător [9, p. 33].

Analizând obiectul juridic special al infracțiunilor legate de insolvabilitate autorii S. Brînză și V. Stati menționează că obiectul juridic al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 252 CP RM îl formează relațiile sociale cu privire la corectitudinea onorării de către debitor a obligațiilor în fața creditorilor, cel al infracțiunii prevăzute la alin. (3) art. 252 CP RM îl constituie relațiile sociale cu privire la corectitudinea onorării de către banca debitoare a obligațiilor în fața creditorilor, iar obiectul juridic special al infracțiunii specificate la alin. (1) art. 253 CP RM îl constituie relațiile sociale cu privire la temeinicia intentării unui proces de insolvabilitate. [41, p. 299, p. 309, p. 311].

În opinia lui Lebedinschi A., luând în vedere faptul că relațiile sociale care formează categoria obiectului juridic special al infracțiunilor de insolvabilitate (în particular - insolvabilitatea fictivă) urmează a identifica un raport de subordonare logică cu cumulul de relații sociale care se înscriu în elementul de obiect juridic generic al infracțiunilor respective, acesta (obiectul juridic special de bază) trebuie să respecte legătura sistematică cu sistemul de relații sociale care vizează sistemul economic în ansamblu [12, p. 126], astfel, urmează să deducem obiectul juridic special al infracțiunilor legate de

insolvabilitate din obiectul juridic generic.

Cristi Danileț se expune în privința caracterului complex al obiectului juridic al infracțiunii de bancrută frauduloasă: în principal sunt ocrotite relațiile sociale cu privire la încrederea publicului în societățile comerciale, asigurându-se funcționarea normală și legală a societăților comerciale; sunt sancționate astfel faptele de falsificare, distrugere și sustragere a evidențelor societății; în secundar sunt ocrotite relațiile sociale cu privire la protejarea intereselor legitime ale celor implicați în activitățile unei societăți: asociați, acționari, deținători de obligațiuni, terți creditori ai societății comerciale române și ai statului român; sunt sancționate astfel faptele de ascundere a unei părți a activului, înfățișarea unor datorii inexistente și înstrăinarea unei părți însemnate a activului societății. [42, p. 30]. Suntem de acord parțial cu opinia expusă, iar ceea ce privește relațiile sociale care sunt lezate în mod secundar, suntem de părere că, mai cu seamă, sunt lezate interesele patrimoniale ale victimei - creditorul, și nu a tuturor actorilor - participanți la administrarea debitorului sau a statului, menționați de autor.

M. Zamfiriu menționează că faptele care se săvârșesc în legătură cu starea de încetare a plăților, sunt ocrotite prin această incriminare și interesele legitime ale persoanelor prejudiciate prin omisiunea de onorare a plăților ajunse la scadență [43, p. 74].

Într-o oarecare măsură autorul ajunge la concluzia expusă ținând cont de prejudiciul adus victimei prin săvârșirea infracțiunii, însă, cu siguranță, se prezintă astfel, doar o parte a obiectului juridic special. După Diaconu C., obiectul juridic specific al infracțiunii de bancrută frauduloasă este complex. Pe cale de consecință acest tip de infracțiune va avea un obiect juridic specific principal și unul secundar. Primul constă în relațiile sociale privind dreptul de gaj al creditorilor societății asupra patrimoniului acesteia și implicit a executării cu bună-credință a obligațiilor comerciale în timp ce cel

de-al doilea vizează atât încrederea publicului în forța probantă a evidențelor societății, cât și a actelor care emană de la aceasta [44, p. 867].

În opinia noastră, urmează să percepem obiectul juridic special al infracțiunilor legate de insolvabilitate prin prisma complexității acestuia, și asta, deoarece nu putem să afirmăm că în urma săvârșirii faptelor analizate se aduce atingere unei singuri valori/relații sociale. Așa dar, în privința infracțiunii de insolvabilitate intenționată, considerăm că obiectul juridic principal urmează a fi recunoscut ca fiind format din relațiile sociale privind probitatea onorării obligațiilor de către debitor față de creditorii acestuia, pe când obiectul juridic secundar îl reprezintă securitatea intereselor financiare ale creditorilor.

Dacă ar fi să ne referim la obiectul juridic principal al infracțiunii de insolvabilitate fictivă, acesta îl constituie relațiile sociale cu privire la temeinicia intentării unui proces de insolvabilitate, iar obiectul juridic secundar, similar ca și în cazul insolvabilității intenționate, îl creează relațiile sociale cu privire la securitatea intereselor financiare ale creditorilor.

Pentru ca infracțiunile prevăzute la art. 252 și art. 253 CP RM să aibă obiect juridic special simplu, urmează să se purceadă la modificarea dispoziției normei incriminatoare, și anume, excluderea sintagmei „care a cauzat creditorului daune în proporții mari”, astfel, infracțiunile legate de insolvabilitate în variantă-tip nu vor mai fi cu o componentă materială, ci formală, iar consecința prejudiciabilă care la moment este obligatorie pentru ca infracțiunile să fie consumate, urmează a fi prevăzute ca circumstanță agravantă.

În sensul **concluzionării** celor expuse, urmează să stabilim că, obiectul juridic generic al infracțiunilor legate de insolvabilitate este format din raporturile sociale privind economia națională fundamentată pe principiile de bază de înfăptuire a activității economice. În același timp, obiectul juridic special al infracțiunilor analizate

urmează a fi perceput ca având un caracter complex.

Referințe bibliografice

1. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 128-129/1012 din 13.09.2002.
2. Макаров А.В. Проблемы определения объекта общественно опасного деяния // Российский судья. 2005. № 10. 21 с.
3. Марцев А.И., Вишнякова Н.В. Развитие учения об объекте преступления: Лекция. Омск: Омская Академия МВД РФ, 2002. 48 с.
4. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления. Москва: Госюриздат, 1960. 244 с.
5. Drăghici V. Obiectul juridic în conținutul normei de incriminare. În: Revista de drept penal. Anul VIII, nr. 2 (aprilie-iunie). București: Asociația Română de Științe Penale, 2001, p. 49-54.
6. Brînză, S. Obiectul infracțiunilor contra patrimoniului. Chișinău, 2005. 675 p. ISBN 9975-70-414-X
7. Boroș. A. Drept penal. Partea Generală. - București: ALL Beck, 1999, p.106.
8. Udrioiu M. Drept penal. Partea generală. Partea specială. Sinteze și grile. București: Editura C.H. Beck, 2011. 456 p
9. Stati V. „Răspunderea penală pentru infracțiunile legate de insolabilitate” Monografie, Chișinău, 2003, 165 p.;
10. A. Borodac, M. Gherman, N. Maldea, T. Aldea, M. Costa, V. Stiuș, Manual de drept penal. Partea generală. Pentru învățământul superior, Chișinău, 2005, p. 113- 115.
11. S. Botnaru, V. Șavga, V. Grosu, M. Grama, Drept penal. Partea generală, Vol. I, Chișinău, 2005, p. 152-153
12. Lebedinschi A. Răspunderea penală pentru insolabilitatea fictivă. Teză de doctor. Chișinău, 2017, 206 p.
13. Predescu O. Dreptul penal al afacerilor. București: Editura Continent XXI, 2000. 266 p.
14. Vredea I. Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor (aspecte juridicopenale). Chișinău: CE USM, 2003. 145 p
15. Moscalciuc I. Stabilirea obiectului juridic al infracțiunilor săvârșite în sfera consumului de produse și servicii. În: Revista Națională de Drept, 2007, nr. 11, p. 44-51.
16. Mutu-Strulea M. Analiza juridico-penală a spălării banilor. Chișinău: CEP USM, 2006. 190 p.
17. Prodan S. Răspunderea penală pentru infracțiunile legate de creditare. Chișinău: CEP USM, 2011. 294 p.
18. Timofei S. Răspunderea penală pentru infracțiunile în domeniul concurenței. Chișinău: CEP USM, 2011. 300 p.
19. Gavajuc S. Răspunderea penală pentru remunerații ilicite în îndeplinirea lucrărilor de deservire a populației: Teză de doctor în drept. Chișinău, 2016. 170 p
20. Pasat A.O. Analiza juridico-penală a infracțiunilor vamale conform legislației Republicii Moldova și a României: Teză de doctor în drept. Chișinău, 2016. 196 p
21. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1 Data intrării în vigoare : 27.08.1994
22. <http://www.imliasi.ro/Noul%20cod%20penal.pdf>
23. <https://www.admin.ch/opc/fr/classified-compilation/19370083/201901010000/311.0.pdf>
24. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TGOTt6OpSzYJ:just.ro/wp-content/uploads/DTI/Coduri%2520penale-editura/CPGG10%2520-%2520Cod%2520Penal%2520Germania%2520-%2520RO.docx+&cd=1&hl=ro-MD&ct=clnk&gl=md>
25. <http://codes.droit.org/CodV3/penal.pdf>
26. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:LbLSvPbPzkJ:just.ro/wp-content/uploads/DTI/Coduri%2520penale-editura/CPLE14%2520-%2520Cod%2520Penal%2520Lituania%2520-%2520RO.docx+&cd=1&hl=ro-MD&ct=clnk&gl=md>
27. [http://just.ro/wp-content/uploads/DTI/Coduri%20penale-editura/CPBF2%20-%20Cod%20Penal%20Belgia%20-%20RO.doc\(25\);](http://just.ro/wp-content/uploads/DTI/Coduri%20penale-editura/CPBF2%20-%20Cod%20Penal%20Belgia%20-%20RO.doc(25);)
28. https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30420353#pos=80;-46
29. http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/
30. <http://just.ro/wp-content/uploads/DTI/Coduri%20penale-editura/CPPE7%20-%20Cod%20Penal%20Estonia%20-%20RO.doc>
31. Gheorghiu Gh. Procedura reorganizării judiciare și a falimentului. București: Lumina Lex, 2000. 312 p.
32. Pașca V. Bancruta frauduloasă. Comentarii de practică judiciară. București: Lumina Lex, 2000. 103 p.
33. Bulai C. Manual de drept penal. Partea generală. București: Editura ALL, 1997. 648 p.
34. Уголовное право. Часть общая, часть особенная. Под ред. А. С. Михлина. Москва: Юриспруденция, 2000. 400 p
35. Alecu Gh. Instituții de drept penal. Partea generală și partea specială. Constanța: Ovidius University Press, 2010. 635 p.
36. Basarab M. Drept penal. Partea generală. Vol. I. București: Lumina LEX, 1997. 480 p
37. Zolyneac M., Michinici M. Drept penal. Partea generală. Iași: Chemarea, 1999. 516 p.
38. Manual de Drept penal. Partea generală. Redactor coordonator Borodac A. Chișinău: F.E.-P. „Tipografia Centrală”, 2005. 516 p.
39. Михлин А.С. Последствия преступления. Москва: Юрид. литература, 1969. 104 с.
40. Уголовное право. Часть общая / часть особенная. Под общей редакцией проф. Гаухмана Л.Д., проф. Колодкина Л.М., проф. Максимова С.В. Москва: Юриспруденция, 1999. 784 с.
41. Brînză S, Stati V. Tratat de drept penal, Brînză S., Vol.II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015, p.917
42. <https://www.cristidanilet.ro/docs/bancruta%20frauduloasa.doc>
43. Zarafiu M. Bancruta frauduloasă, infracțiune din domeniul afacerilor. În: Revista de drept penal. Anul VIII, nr. 2 (aprilie-iunie). București: Asociația Română de Științe Penale, 2001, p. 72-77.
44. Diaconu C., Conceptul infracțiunii de bancrută. Actualități și tendințe. U.S.A.M.V. Iași. 1200 p.

DATE DESPRE AUTOR:

Vera URȘU,
avocat în cadrul Biroului Asociat
de Avocați „Avolex”,
mun. Chișinău
tel. 078 047 639
e-mail: veronyca.ursu@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR:

Vera URȘU,
lawyer of Associated Law Office
„Avolex”, Chisinau
tel. +373 78 047639
e-mail: veronyca.ursu@gmail.com